

Med utgångspunkt i hälsa (sida 10)

Långsiktigt tänkande för bättre hälsa

God hälsa är avgörande för att vi ska känna välbefinnande och är en viktig förutsättning för en individ att kunna utveckla hela sin personlighet och hela sin potential. Vi anser också att det finns ett samband mellan folkhälsan och samhällets livskraft. I ett samhälle där individerna mår bra frigörs energi och ork att värna såväl miljö och natur som solidariteten mellan människor **som en förutsättning till en hållbar samhällsutveckling.**

Mot bakgrund av detta blir det alltid viktigt för ett grönt parti att hitta strategier för bättre hälsa och ökad livskvalitet.

Tre avgörande strategier att stärka hälsan i samhället:

1. Att först **inventera problemen och behoven för att kunna göra riktiga satsningar som medför** att vården **kan** fokusera mer på hälsofrämjande insatser och på hur man kan förebygga att **sjukdom och** skada uppstår. Det kan handla om allt från **livsstilsråd tidigt i livet gällande kost, motion, tobak, alkohol och andra skadliga faktorer till** att undvika vårdrelaterade **skador och** infektioner på sjukhusen **med mera. Vi vill därför satsa pengar och resurser till etablering och utökning av välfungerande livsstilsmottagningar på Vårdcentralerna och sjukhusen med förstärkt samarbete med kommunerna i syfte att kunna erbjuda professionell rådgivning gällande kost, motion, tobak, alkohol, stress med mera samt hjälpa människor med olika rabaterade fysiska och andra aktiviteter som gynnar hälsan.**

2. Att **göra kvalitativa förändringar med resursförstärkningar i** vården, framförallt primärvården (vårdcentralerna) och Folk tandvården, får ett **göra dessa garanterat lätt tillgängliga och fränkomliga för alla som behöver deras tjänster och stimulera till deras** mer omfattande hälsofrämjande uppdrag som riktar sig till befolkningen i stort och inte bara till patienter som kommer till vården.

3. Att satsa på återuppbyggnad av geriatriskt kompetens och specialitet samt satsa betydande resurser till uppbyggnad av välbehövliga äldremottagningar som på ett professionellt sätt kan ta hand om olika frågeställningar samt regelbundna kontroller inkluderande nödvändiga läkemedelsgenomgångar, rådgivning samt stöd av den ständigt ökande äldre populationen i landet.

4. Att se till att förstärka och effektivisera olika vårdinstanser som har roll gällande barn- och ungdomshälsan även med satsningar på bättre samarbetsformer med kommunen, skolorna samt andra för barn och ungdomar viktiga aktörer i samhället.

5. Att verka aktivt för ett förbättrat och effektivare, helst inbygd företagshälsovård med tydligare och aktivare roll gällande hälsokontroller,

uppföljningar samt förebyggande arbete i syfte att verka för så bra arbetsmiljöer så möjligt med minimerade risker för skador samt exponering för skadliga eller potentiellt farliga ämnen eller för olika andra ogynnsamma faktorer på arbetsplatserna.

6. Att aktivt delta i den folkhälsopolitiska diskussionen och bidra med vårdens kunskaper om folkhälsans bestämningsfaktorer. Landstinget ska också, anser vi, initiera samarbeten med kommunerna som innebär att förutsättningarna för hälsa stärks, inte minst handlar det om barn och ungas uppväxtvillkor och närmiljö **samt äldre människors olika stödsystem och levnadsvillkor i samhället.**

Satsa på det friska och sätta patientens och anhörigas behov i centrum

Vården måste präglas av en helhetssyn på människan, **att se patienten som en mädmänniska med problem.** Detta gäller såväl vid bemötandet av patienten som när man ställer diagnos och hur patienten sedan omhändertas i vårdorganisationen. Det handlar om att sätta in individen i sitt unika sammanhang, inte bara ur en medicinsk synvinkel utan även socialt och kulturellt. Vården ska utifrån dessa sammanhang utföras med respekt och lyhördhet för individens specifika behov, förutsättningar, förväntningar och värderingar. Detta är grunden för ett hälsofrämjande förhållningssätt i vården och bidrar till att behandlingen blir effektivare och att kvaliteten i vården höjs.

En förändrad, välfungerande och effektiv primärvård

Vi anser att Primärvården som basen till all sjukvård fungerar dåligt idag och behöver betydande förändringar. Vi vill därför göra en del förbättringar med stora satsningar av ekonomiska och mänskliga resurser till ett betydligt bättre, effektivare och rättvisare primärvård som skall vara lättillgänglig till alla grupper i samhället.

Under senaste åren har det skett en rad ständiga förändringar inom primärvården med en rad försämringar med utökat uppdrag, ökad vårdtyngd och ansvar samt ökad belastning utan ågon adekvat ökning av resurser, exempelvis övertagande av små barn med astma, multisjuka äldre, tyngre psykiskt sjuka jämföre med tidigare med mera . Många studier och rapporter visat på klart försämrade arbetsmiljö inom primärvården, många läkare lämnar primärvården på grund av detta. Det råder i hela landet brist på distriktsläkare och specialistläkare inom primärvården.

Vi vill verka för en rad förändringar inom primärvården:

-Vi vill ta tillbaka vårdlagsarbetet där en sköterska och läkare har ansvar för sitt rimligt stora vårdlag och samordnar alla insatser enligt medicinska behovsprincipen och inget annat.

-Vi vill att en läkare skall ha 1400-max 1500 listade patienter i sitt vårdlag.

-Vi vill verka för att utöka ST-läkartjänster i allmän medicin.

-Vi vill kartlägga, se över och vid behov förändra olika tidigare beslut, IT stödsystem och administrativa rutiner med mera som kan ha medfört klara försämringar eller belastningar.

- Vi vill se över belöningsystemet samt ge utökad möjlighet till kompetensutveckling av anställda.

-Vi vill verka för en bra arbetsmiljö inom primärvården för att kunna bli en attraktiv arbetsplats präglad av glada och nöjda medarbetare med skäliga löner som i sin tur ger en god vård och annan service till medborgarna.

Krafttag mot psykisk ohälsa

Den psykiska ohälsan i samhället ökar, särskilt bland unga vuxna och inte minst hos kvinnor. Vi behöver **en rad** åtgärder för att såväl förebygga som bota och lindra psykisk ohälsa. Det är genom tidiga och samordnade insatser för barn och unga som den pågående negativa trenden kan motverkas effektivast.

Skolan, vårdcentralen och föräldrakontakten är de viktigaste nycklarna i en sådan samverkan. Det **resurs- och ekonomiskt** förstärkta hälsofrämjande uppdraget som vi vill ge primärvården inkluderar naturligtvis även arbete mot psykisk ohälsa.

Miljöpartiet vill verka för att uppdraget till barn- och ungdomspsykiatri **och psyköppenvården** ses över och utvecklas. Bland annat måste mer resurser avsättas för att bygga ut så kallade mellanvårdsformer där kvalificerad behandling kan ges utan att inläggning på sjukhus krävs.

Miljöpartiet vill också att vårdcentralerna förstärker sin kompetens **och sina resurser** att ta emot och behandla lättare psykisk ohälsa exempelvis genom samtalsterapi **av kompetent kurator och psykolog eller läkare**. Vid psykisk ohälsa spelar ofta de anhöriga en avgörande roll för hur väl patienten kan tillfriskna. Av detta skäl men också för att de har egna behov så behöver de anhöriga involveras och göras delaktiga i utformningen av vården.

Alternativ till läkemedel

Läkemedel är en viktig behandlingsmetod inom vården och på många områden har en enorm utveckling ägt rum. Nya effektiva mediciner mot exempelvis reumatism, **diabetes, psykiska sjukdomar med mera** bidrar till att öka livskvaliteten stort för de drabbade individerna. Samtidigt uppstår väldigt mycket sjukdom på grund av hur vi lever; matvanor, rökning, alkohol och dåliga motionsvanor etc. **Man bör därför satsa större resurser på förstärkning och uppbyggnas livsstilsomfattningar på Vårdcentralen som i samråd med andra aktörer i kommunen kan erbjuda rabater till olika fysiska eller andra friskvårdsaktiviteter för alla människor.**

Det finns **idag** en betydande överförskrivning av läkemedel **som man bör ta itu med**. Det är viktigt att patienter inte tar läkemedel som de inte längre behöver, **som** är olämpliga för äldre, **läkemedel som** påverkar negativt eller orsakar biverkningar. Miljöpartiet vill därför att landstinget arbetar aktivt med så kallade läkemedelsgenomgångar där det säkerställs att patienten endast tar den medicin som hen behöver.

Vid vissa tillstånd som exempelvis smärta eller sömnproblem kan det finnas alternativa behandlingar som är likvärdiga eller bättre än läkemedel och som innebär att man kan undvika biverkningar.

Komplementära medicinska metoder som exempelvis **värmebassäng träning,**

sjukgymnastbehandling inkluderande akupunktur, medicinsk yoga eller taktill massage är värdefulla alternativ som kan bidra till bättre hälsa och ett snabbare tillfrisknande. Ambitionen är att integrera metoderna i vården och utvärdera dem vetenskapligt.

11

Grön rehabilitering

Grön rehabilitering innebär en behandling där naturen ingår. Det gröna naturinslaget kan vara en terapiträdgård där trädgårdsarbete och fysisk aktivitet ingår eller en naturlig vilsam miljö där man kan återhämta sig efter olika former av stress. Det kan också vara vistelse i naturen på recept precis som det idag finns fysisk aktivitet på recept, kontakt med djur, kulturupplevelser och behandlingar som till exempel massage. Gemensamt för metoderna är att de minskar stress, fungerar läkande och förebygger framtida ohälsa samtidigt som de ger få biverkningar. Miljöpartiet vill därför att en översyn görs av landstingets verksamheter för att se vad som är möjligt att göra med inspiration från den gröna rehabiliteringen för att förbättra vårdmiljöerna. Vi vill också att ett antal konkreta projekt igångsätts där grön rehabilitering är viktig ur behandlingssynpunkt.

Projekten ska utvärderas vetenskapligt.

Patienten och behoven i centrum

Patienten är en viktig resurs i sitt eget tillfrisknande och den som är expert på sina egna symptom **och sin** sjukdom. Därför anser vi att vården alltid måste lyssna på vad patienten har att säga, i det konkreta mötet, men också övergripande i kontakt med patientföreningar och handikapporganisationer. När politiken fördelar resurser ska det vila på **basverksamhetsförankrad** uppdaterad kunskap om vilka behoven faktiskt är.

Vård ska ges efter behov – en viktig princip

Att vård ska ges efter behov är en grundläggande princip som vill värna att alla människor oavsett inkomst, härkomst, kön, ålder m.m. ska få sina vårdbehov tillgodosedda utifrån en strikt medicinsk grund. Det finns en stark och tydlig koppling mellan behovsprincipen och att vården i huvudsak har en offentlig finansiering. Våra gemensamma pengar ska inte gå till den eller de som har starkast röstresurser utan fördelas rättvist. Det krävs en aktivt politisk styrning för att se till att så verkligen bli fallet eftersom många andra intressen kan påverka vårdens utformning.

Modern och flexibel vårdorganisation

Hälso- och sjukvården ska utan att rucka på behovsprincipen eller den medicinska prioriteringen vara så flexibel och serviceinriktad som möjligt. Alla ska snabbt och enkelt kunna **få en adekvat** kontakt med vården och omotiverade köer ska undvikas.

För att nå dit måste vården arbeta aktivt med information och kommunikation och organisera sin verksamhet utifrån den moderna människans krav och livssituation. Tidsbokning på internet behöver utvecklas mera. Planeringen av behandlingen så att patienten vet vad som väntar och har tillgång till sin egen journal behöver utvecklas.

Kraven på tillgänglighet ska baseras på vilken medicinsk diagnos det är frågan om och inte som idag där det är lättast att följa upp. Tillgänglighet handlar dessutom inte bara om tid utan är även en attityd och ett sätt att förhålla sig till patienterna **som respekterade medmänniskor med problem**. Hur en patient bemöts är avgörande för hur väl behandlingen faller ut.

Vården ska vara jämlik

Vården idag är inte helt likvärdig och jämlik. Det är inte bara medicinska behov som styr tillgängligheten, kvaliteten och omfattningen av den vård som man som patient erbjuds. Män med hög utbildning, god inkomst, i yrkesverksam ålder har idag bättre förutsättningar att få den bästa vården än exempelvis en kvinna med utländsk bakgrund eller en äldre med många olika sjukdomar. Förklaringen till att det är så handlar om normer och värderingar som ofta är omedvetna och rotade i hur vården och forskningen är uppbyggd och organiserad. Miljöpartiet vill genomföra ett strukturerat och målmedvetet arbete för att komma till rätta med dessa orättvisor.

Tillgänglighet för funktionshindrade

Det är viktigt att vården är tillgänglig på alla möjliga sätt för så många som möjligt. Människor med psykiska eller fysiska funktionshinder ska möta en vård som är välkomnande och inbjudande och inte sätter upp barriärer. Miljöpartiet vill se till att det finns arenor för reellt brukarinflytande som gör att vården hela tiden kan bli lite bättre och möta fler människors särskilda krav och behov. Allt viktigare blir att landstingets möte med människor via internet också tar hänsyn till att människor har lite olika förutsättningar att ta till sig materialet. Landstinget ska också vara anpassat som arbetsplats att också anställa människor med funktionshinder.

Vård till "Papperslösa"

Alla, även papperslösa och asylsökande, ska ha rätt till hälso- och sjukvård på lika villkor. Vården ska utan att snegla på identitet och bakgrund ge var och en som kommer till vården den behandling som är medicinskt motiverad. Det är i grunden en fråga om respekt för principen om människors lika värde.

Med fokus på de äldre

Sjukvården är inte anpassad för att möta patientgrupper som inte har en väldigt specifik diagnos vars behandling omedelbart gör dem friska eller bättre. Sköra äldre med flera eller diffusa diagnoser är en stor och viktig grupp som kännetecknas av just detta och som istället för en rad olika specialiteter behöver mötas av en **adekvat** bred kompetens om sjukdomar hos äldre (Geriatricken) **som behöver återuppbyggas till en välfungerande (viktig) specialitet.**

Vi vill att landstinget har en tydlig strategi för hur vi kan **utbilda och** få fler läkare på våra sjukhus som är geriatriker. Det är också viktigt att alla inom vården **i allmänhet** har en grundläggande kunskap om äldres särskilda behov.

Miljöpartiet anser att landstinget ska styra forsknings- och utvecklingsresurser till området. De försök med äldremottagningar, där olika yrkesgrupper och kompetenser samlas kring de äldre, har inneburit en klar förbättring av vården och bör permanentas.

Vi vill värka för ett gott och effektivt samarbete mellan olika vårdenheter med kommunen för bästa vårdplanering med adekvata vårdinsatser som leder till en god omhändertagande inom vården och i samhället av våra äldre medborgare med ökade behov.

Vi vill värka för möjligheten att äldre människor eller deras närstående kan få välja själva komma till ett välfungerande äldre boende med bra resurser de dem känner att de inte längre klarar sig själva hemma (ofta trots mycket hjälp) utan att behöva vara påtagligt sjuka såsom läget är idag.

Effektiv vård med hög kvalitet

Ständig förbättring

Att förbättra eller effektivisera en verksamhet är i grunden positivt men det har också sina tydliga risker. Å ena sidan måste man hela tiden möta krav från en omvärld som förändras och förväntar sig mer och nyare **och effektivare** sätt att arbeta. Men å andra sidan finns det en gräns för hur mycket man kan pressa ut ur ett system och de människor som jobbar där.

Hänsynslösa nedskärningar av resurser inom vården i allmänhet men äldre vården i synnerhet kan medföra katastrofala konsekvenser för samhället i stort.

Kraven på effektiviseringar och förbättringsarbete måste gå hand i hand med en uppmärksamhet på att arbetsvillkoren för de anställda inte försämras och att man inte gör avkall på patientkontakten. Med detta för ögonen får man väga effektiviseringar mot att tillföra mer **adekvata** resurser. Hälso- och sjukvården **behöver idag och** kommer med stor sannolikhet i framtiden att behöva **mycket** mer resurser.

Öppna prioriteringar

Fördelningen av resurser inom hälso- och sjukvården är inte självklar. För att politikerna ska kunna göra en så bra tilldelning som möjligt utifrån behovsprincipen krävs kunskap om vad som är på gång inom vårdens olika specialiteter och branscher. Om det har skett några medicinska genombrott eller om det kommit fram nya effektiva läkemedel eller om annat faktiskt inte visat sig ha så stor effekt. Öppna prioriteringar handlar om att detta skall redovisas öppet i dialog mellan verksamhetsföreträdare och politiker och att medborgare på ett enkelt sätt ska kunna ta del av de underlag som presenteras. Det ska finnas en tydlig koppling mellan detta underlag och den vård som politikerna sedan beställer av verksamheten.

Personalen är nyckeln till en god vård

En god arbetsmiljö

Miljöpartiet vill att landstinget ska ha Sveriges mest attraktiva arbetsplatser. En arbetsplats vars främsta uppgift är att främja hälsa bör också vara ett föredöme när det gäller den egna personalen. Det handlar om att kunna erbjuda en **bra och** stimulerande miljö **med rimlig tid för sina olika uppgifter samt** tid för egen reflektion och eftertanke. Friskvård och rekreation ska uppmuntras aktivt av arbetsgivaren. Kontroll över arbetstiden är avgörande. Vi vill därför tillåta olika typer av arbetstidsmodeller, även sådan som kan innebära en arbetstidsförkortning. En samlad översyn över administrativa krav och en prioritering av dessa samtidigt som IT-stöden **expertgranskas och** förbättras är andra nödvändiga ingredienser för en god arbetsmiljö.

Inflytande över sitt arbete

På en attraktiv arbetsplats är medarbetarnas inflytande över sitt eget arbete en avgörande ingrediens. Miljöpartiet har en stor öppenhet för att hitta nya vägar för hur detta ska kunna åstadkommas, till exempel med inspiration av norska kvalitetskommuner. Ledarskap och chefsroller behöver ses över men det behövs också mod att hitta andra sätt att organisera verksamheten. En sådan idé är den om intraprenader där en arbetsplats eller enhet ges större ekonomisk frihet **med kontrollerad ansvar.**

Att utveckla kompetens

I en kunskapsintensiv verksamhet som vården utgör är förmågan att utveckla och ta tillvara medarbetarnas kompetens avgörande för kvaliteten. Vi tror på ett utvecklat teamarbete där olika kompetenser kan **samarbeta över olika** nya ansvarområden.

Vi anser att det är genom en tydlig satsning på forskning och verksamhetsutveckling som framgång bäst kan nås.